

Αρχιπέλαγος

Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας Αιγαίου

26 Μαρτίου 2009

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,
σας αποστέλλουμε το παρακάτω Δελτίο Τύπου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Μελέτη της Ρύπανσης Μικροσκοπικών Πλαστικών Ινών στις Ελληνικές Θάλασσες

Η ρύπανση των παραλιών, σε όλη την ακτογραμμή της ανατολικής Μεσογείου, από κάθε είδους πλαστικά έχει φτάσει σε σημεία άκρως ανησυχητικά, αποτελώντας μόνιμο κίνδυνο για τα οικοσυστήματα, και την υγεία τόσο των προστατευόμενων ειδών όσο και των ανθρώπων.

Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη η ανάληψη άμεσων πρωτοβουλιών και μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος. **Αυτά δείχνουν τα μέχρι τώρα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων που έγιναν από το Αρχιπέλαγος, Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας Αιγαίου, σε σχέση με τη ρύπανση που προκαλεί η διάσπαση των πλαστικών που καταλήγουν στις ελληνικές θάλασσες και ακτές.**

Η πληροφορία που διοχετεύεται και η εντύπωση που επικρατεί στο κοινό, είναι ότι τα πλαστικά αργούν να θρυμματιστούν, γι' αυτό και η συλλογή τους από τις ελληνικές παραλίες αποκτά επετειακό χαρακτήρα και γίνεται λίγο πριν την έναρξη της τουριστικής περιόδου και κυρίως στις τουριστικές παραλίες. Η αλήθεια είναι ότι

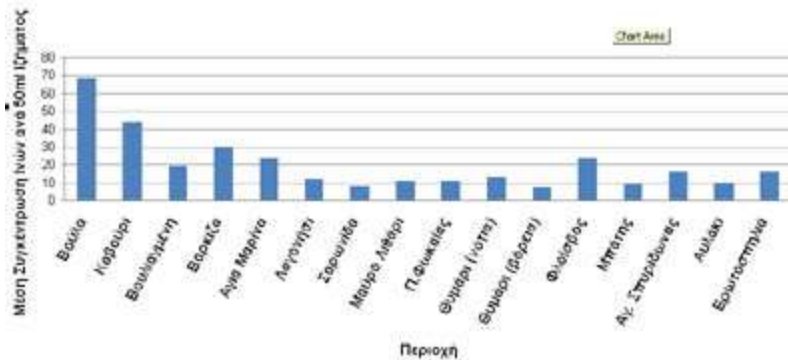
οι περισσότεροι τύποι πλαστικού, βοηθούμενοι από την ηλιακή ακτινοβολία και το αλάτι θρυμματίζονται μέσα σε διάστημα μηνών (ή ακόμα και σε λίγες εβδομάδες, ανάλογα με τον τύπο πλαστικού). Τι γίνεται όμως, με το πλαστικό που εξαφανίζεται από μπροστά μας: Τα πλαστικά, θρυμματίζονται σε πολυάριθμα μικρά και μικροσκοπικά κομμάτια τα οποία καταλήγουν να πλέουν στην επιφάνεια της θάλασσας. Τα μικροπλαστικά (μικροσκοπικές ίνες) εναποτίθενται σε παραλιακά ιζήματα όπου πιστεύεται ότι συσσωρεύονται και αποτελούν μία αυξανόμενη απειλή για την υγεία ανθρώπων και οικοσυστημάτων. Η διασπορά των μικροπλαστικών είναι τόσο μεγάλη που θεωρείται πλέον ότι όλα τα ψάρια, ή όλοι οι οργανισμοί που τρέφονται με ψάρια (συμπεριλαμβανομένου και του ανθρώπου), περιέχουν σε κάποιο βαθμό μικροπλαστικές ίνες στο σωματικό τους ιστό.

Η προέλευση αυτών των πλαστικών είναι γνωστή και σίγουρα δεν προέρχεται μόνο από τα σκουπίδια που εναποθέτει ο εγχώριος και ξένος τουρισμός στις ελληνικές παραλίες. Ως επί το πλείστον προέρχονται από τις εκατοντάδες παράνομες χωματερές που λειτουργούν στις “πίσω αυλές” των νησιών και παράκτιων περιοχών, οι οποίες τροφοδοτούν ασταμάτητα με πλαστικό δηλητήριο το φυσικό περιβάλλον. Ειδικά σε συνθήκες με έντονα καιρικά φαινόμενα τα πλαστικά μεταφέρονται στη θάλασσα και χαράσσουν πλέον νέους δρόμους επικοινωνίας μεταξύ των νησιών. Μόνο που στις μέρες μας οι νησιωτικές κοινωνίες ανταλλάσσουν σκουπίδια και όχι πολιτισμό όπως συνέβαινε κάποτε.

Με στόχο την αξιολόγηση της έκτασης που έχει λάβει η ρύπανση των παραλιακών ιζημάτων με μικροπλαστικά, η επιστημονική ομάδα του Αρχιπελάγους διεξάγει έρευνα αφιλοκερδώς, στις ελληνικές ακτές και στην τουρκική ακτή του Αιγαίου. **Δείγματα άμμου συλλέγονται από ερευνητές και εθελοντές από όλη την Ελλάδα. Τα δείγματα αυτά αναλύονται διαχωρίζοντας τα μικροσκοπικά πλαστικά από τα ιζήματα και στη συνέχεια τα πλαστικά αναλύονται για τον καθορισμό του τύπου τους (χρησιμοποιώντας υπέρυθρη φασματοσκοπία μετασχηματισμού Fourier).**

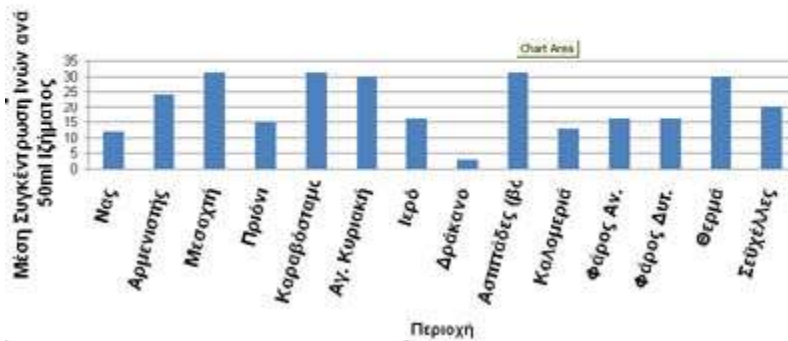
Τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνας κρίνονται ανησυχητικά, αφού όλες οι παραλίες, που ελέγχθηκαν περιέχουν στο ίζημα τους, άλλες σε μικρό και άλλες σε πολύ υψηλό επίπεδο, μικροσκοπικές ίνες πλαστικού. Όπως διαφαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες, η ρύπανση δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των αστικών κέντρων, αφού και στις παραλίες νησιών του Αιγαίου παρατηρούμε ανάλογα επίπεδα ρύπανσης, γεγονός που εν πολλοίς χρεώνεται στους παράγοντες που αναφέραμε παραπάνω.

Μέση Συγκέντρωση Μικροσκοπικών Ινών πλαστικού στο ίζημα παραλιών της Αθήνας

Στο τέλος Απριλίου αναμένονται αποτελέσματα από τα δείγματα που έχουν συγκεντρωθεί από μεγάλο μέρος της ελληνικής ακτογραμμής, η οποία και αποτελεί τη μεγαλύτερη στην Ε.Ε με έκταση 15.000χλμ². Το γεγονός αυτό θα μας επιτρέψει να έχουμε μία αντιπροσωπευτική εικόνα της κατάστασης σε όλη την επικράτεια.

Μέση Συγκέντρωση Μικροσκοπικών Ινών πλαστικού στο ίζημα παραλιών της Ικαρίας

Θεωρούμε, πως κάθε καμπάνια που συνοδεύει την έναρξη της καλοκαιρινής σεζόν και προτρέπει τους πολίτες σε γενική εκστρατεία καθαρισμού των παραλιών από σκουπίδια στερείται ουσιαστικής και λογικής βάσης. Εκτός, αν το ζητούμενο είναι ο καθαρισμός τους για λόγους αισθητικούς και εμπορικούς. Για να μην κάνουμε διακοπές αγκαλιάζοντας κάθε λογής σκουπίδι και να εμφανίζουμε έξωθεν μία εικόνα πλασματική, με καθαρή την αυλή του σπιτιού μας (πολυσύχναστες παραλίες) και βρώμικο μέχρι λιποθυμίας τον ακάλυπτο μας (τις απόμερες και μη εμπορικά αξιοποιήσιμες παραλίες).

Για όλους εκείνους που δεν τους αντιπροσωπεύει η παραπάνω πρακτική δηλώνουμε emphaticά πως η χρονική περίοδος που διανύουμε είναι ιδιαίτερη κρίσιμη, καθώς όσο περνούν οι μέρες και ανεβαίνει η θερμοκρασία, τα εκτεθειμένα πλαστικά αποσυντίθενται με γρηγορότερους ρυθμούς και γίνονται πολύ πιο επικίνδυνα υπό τη μορφή των μικροσκοπικών πλαστικών ινών που λαμβάνουν. Οι συνέπειες για το περιβάλλον γίνονται μη αναστρέψιμες, γιατί δεν υφίσταται αντιμετώπιση του προβλήματος μετά τη διάσπαση των πλαστικών, ενώ για την υγεία μας κρίνονται πέραν του δέοντος ανησυχητικές, γιατί τα μικροπλαστικά θα έχουν ήδη καταλάβει μεγαλύτερη θέση στην τροφική αλυσίδα..
Όσοι αντιλαμβάνονται το πρόβλημα, θα πρέπει να αντιδράσουν άμεσα και χωρίς να περιμένουν οργανωμένες εκστρατείες ορμώμενες εξ Αθηνών.

Το πρόβλημα είναι στην πόρτα μας και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε με συντονισμένες πρωτοβουλίες των τοπικών κοινωνιών, ενεργοποιώντας ταυτόχρονα τον παράγοντα “ατομική ευθύνη” και ξεπερνώντας τη φυσική και πνευματική μας σκλήρυνση. Τα πλαστικά στις ακτές δεν είναι μέρος του τοπίου, αποτελούν παράσιτα που πρέπει να αποβάλλονται.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,

Γιάννης Κουτελίδας
Συντονιστής Επικοινωνίας Αρχιπελάγους, Ι.Θ.Α.Π.Ε.Α